

WŁOŃWÓ KUJAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII
TORUŃ

Prenumerata:
na miejscu 2 złote,
na prowincji z od-
noszeniem do do-
mu 2 złote 50 gr.

Ogłoszenia:
za wiersz milime-
trowy na pierwszej
stronie 15 groszy,
na drugiej i trze-
ciej—10 groszy, na
czwartej—7 groszy
Ogłoszenia drobne
o 4 gr. za wyraz.
Tłustym drukiem—
podwójnie. Naj-
mniejsze ogłosze-
nie—40 groszy. Dla
zagranicy ceny o
100 proc. wyższe
Układ ogłoszeń
czterokolumnowy.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.
Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIELI I ŚWIĄT, OD GODZINY 12-EJ DO 1-EJ W POŁUDNIE — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

Największe na Kujawach Kino „Polonja” ul. Gęsia Nr. 13	WTOREK, ŚRODA I CZWARTEK PODWÓJNY PROGRAM z udziałem znanej artystki MARJI JACOBINI I WIKTORJI LAPANTO które występują w wybitnym salonowym sensacyjnym dramacie Wstępna Miłość Oddzielne części dramatu: Rzym budzi się, Miłość i pieniąż, Godziny szczęścia, Dobro- byt bez szczęścia, Zbrodnia.	Nad program Dziedzictwo Manary wspaniała wschodnia arcydowcipna farsa w 4 aktach. Wspaniała gra, Marji Jakobini oraz piękna wystawa i cudowna na- tura starożytnego Rzymu czyni ten program godnym widzenia.	POCZĄTEK SEANSÓW: o g. 6 pp. a w niedzielę o g. 4 pp. ostatni seans o godz. 10 w. GENY KONKURENCYJNE od 30 gr. do 1 zł.

Obywatele!

Wojna światowa wprowadziła dwa nowe czynniki walki, które, choć młode, zajęły jednak pierwszorzędne i główne stanowisko pośród innych środków i bez których nie będzie można myśleć o obronie Niepodległości i Samodzielności Państwa, gdyż one będą decydowały o zwycięstwie.

Są to: Samoloty i gazy trujące.

Zrozumiały to państwa ościennie: Niemcy i Rosja gdzie przemysł lotniczy i chemiczny doszedł w 1924 r. do 100 fabryk w Niemczech a 30-tu w Rosji zrozumiały one bowiem, że Państwo nieposiadające własnego przemysłu lotniczego i chemicznego, zgóry skazane jest na zagładę lub zależność od sąsiadów.

A CO PRODUKUJE POLSKA?

Polska nie wytwarza ani jednego silnika lotniczego!
Budujemy tylko 10 samolotów miesięcznie!
Przemysł chemiczno-gazowy jest w zarodku!
Nie posiadamy zupełnie laboratorium aerodynamicznego!
Nie mamy zupełnie cywilnej szkoły lotniczej!
Jak widzimy zadania Polski w tej jednej dziedzinie obrony Państwa są olbrzymie i przerastają Jego siły.

Wszędzie zagranicą sprawy te nie obywają się bez szerokiego współudziału i ościarności całego społeczeństwa a więc tembardziej Polska, Państwo młode, nic nie zdziała, gdy mu nie przyjdzie z pomocą całe społeczeństwo, zgrupowane jaknajliczniej w organizacji społecznej, mającej za zadanie rozwój przemysłu lotniczego i chemicznego pod nazwą.

Liga Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej Państwa.

Celem rozbudzenia w jaknajszerszych masach społeczeństwa polskiego zrozumienia sprawy, jak również celem zebrania odpowiednich funduszy dla stworzenia tej najpotężniejszej gałęzi przemysłu wojennego i uniezależnienia się od zagranicy urządziła Liga O. P. i P. P. w dniach od **od 5-go do 12-go października b. r.** na całym terenie Państwa Polskiego.

„Tydzień Lotniczy”

w czasie którego odbędzie się szereg odczytów, zabaw, zbiórek ulicznych i t. p.

Obywatele Włocławka i powiatu włocławskiego!

Niech ten »Tydzień Lotniczy« udowodni, żeśmy dorośli do utrwalenia Niepodległości, zdobytej tak krwawo.

Niech każdy obywatel stanie się członkiem Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej.

Niech każdy w miarę możliwości przyczyni się w »Tygodniu Lotniczym« do zasilenia funduszy Ligi a temsamem do utworzenia lotnictwa polskiego.

Kujawy, znane od dawna z wysokiego poczucia narodowego i szlachetnego patriotyzmu zadokumentują raz jeszcze w »Tygodniu Lotniczym« najwyższy stopień zrozumienia dla spraw państwowych i społecznych.

Apelując do Waszego gorącego patriotyzmu, sumienia i rozsądku czekamy czynu!

KOMITET „TYGODNIA LOTNICZEGO”.

Si vis pacem — para bellum!

»Niepodległość — to życie!
Obrona — to niepodległość!!«

(Z mowy p. ppłk. Misiąga, wygłoszonej z balk. Sądu Okr. podczas urocz. pochodu w dniu Święta Przystosobienia wojskow.)

Złóżmy hold wielkiej myśli, którą podjęła Europa a z nią świat cały.

W Genewie rozstrzyga się przyszłość świata.

Sąd Rozjemczy narodów i rozbrojenie — czy porachunki krwawe »na własną rękę«? — oto zagadnienie, które stanęło w obliczu Ligi Narodów. Wszyscy nieomal przyjmują pierwsze rozwiązanie. Nie chcą tylko o niem słyszeć Niemcy i Rosja sowiecka. A Polska? — Ta, choć chętnieby się

W węgiel z kopalni „Hr. Renard”

zaopatrzyć się można na zimę w następujących składach węgla:

1. Jan Klabecki, Brzeska 8.
2. Gracjan Cywiński, Bednarska 2.
3. Stow. „Ogniwo”, Toruńska
4. Zofja Surowiecka, 3-go Maja 7.
5. St. Lewandowski, Królewiecka 30.
6. Kreutz, ul. Kościuszki Nr. 23.
7. Meszczyński i Nowakowski, Nowy-Rynek róg Warszawskiej
8. Mohr, ul. Cyganka Nr. 6.

Wagonowe dostawy węgla i koksów wykonuje starannie
HURTOWNIA OPAŁOWA M. NAPIÓRKOWSKI
WŁOCLAWEK, KALISKA 17, TEL. 209.

rozbroiła, to, otoczona pancernymi sąsiadami, czyż może o tem myśleć?

Polska mówi o tem wyraźnie tam, przed trybunałem narodów w Genewie.

My chcemy rozbrojenia, chcemy trwałego pokoju powszechnego, lecz nie możemy przez to zgodzić się na łaskę i nielaskę wrogich sąsiadów.

Rozbroić Polskę w obliczu uzbrojonych — to powtórzyć smutny fakt z doby saskiej.

Podobieństwo sytuacji — uderzające!

Oparte na szabli, zdradzieckie Prusy Fryderyka i Iśniąca w bagnach, kainowa Rosja Katarzyny — to otoczenie »rozbrojonej« Polski Sasów. Skutki? — Znamy je.

Dzisiejsze Niemcy Ludendorfów i »Jugendbundów«, dzisiejsza Rosja Trockich i »Junych-komunistów« — to otoczenie »rozbrojonej« Rzeczypospolitej.

Skutki? — Zbyteczną jest mówić. Co nam więc czynić wypada?

Zdrowy rozsądek mówi wyraźnie: Stać mocno, z bronią u nogi patrzeć wokół, wyteżać słuch »czy się gdzie podstęp nie kryje«. Czynią to ci, którzy o rozbrojeniu najgłośniej krzyczą. Czynią to ci nawet, którzy rozbrojenia powszechnego, tak jak Polska, szczerze pragną. Zagadnienie zapewnienia sobie pokoju rozwiązały szczęśliwie starożytni Rzymianie w

swem klasycznym: Si vis pacem para bellum!

Pokój nasz — w szabli naszej, powiedziałbym dzisiaj. Za mało jednak mamy w Polsce szabel żołnierskich, za mało mamy żołnierskich mundurów, by zabezpieczyć sobie pokój upragniony, a przez to »Niepodległość-życie«.

Co więc nam czynić należy?

Dla zapewnienia Niepodległości stworzyć równie wielką potęgę życia — Obronę.

Przygotowanie powszechne wszystkich, choćby w zakresie elementarnych pojęć obronnych, przygotowanie, zwłaszcza, młodzieży, która pierwsza stanie na zew pokoju zagrożonego — to potrzeba, którą dyktuje konieczność.

Powiedzmy głośno Europie, powiedzmy światu: My chętnie się rozbroimy, gdy się rozbroją »serdeczni sąsiedzi nasi Niemcy i Rosja sow.

Rozbrojenie ich będzie najlepszą gwarancją naszego bezpieczeństwa.

A tymczasem uzbrojmy się w pancierz obronny, bo lada chwila uderzą taranem w mury Śląska, Wielkopolski i Pomorza, lada chwila rozpalą pożary wojenne na Kresach Wschodnich i u stóp Karpat.

Już nam grożą, już pobrzękują szablami, w każdej chwili gotowi zdusić rozbrojoną pierś naiwnych.

Odzywają się głosy, potępiające

NA RATY!!

Nie przepłacając, może każdy otrzymać u nas

KREDYT

NA RATY po cenach gotówkowych polecamy na męskie ubrania, jesionki i palta: Bostony, kamgarny, krep, syberyjny, sukna i „Veloury”.

NA RATY na dogodnych warunkach materiały damskie, gabardyny, wełny kol., zamsze, plusze czarne i kolorowe, koce, kołdry, chustki, płótna, zefiry, flanelety, barchany i caigi.

WEŁNY MUNDURKOWE. NA RATY TOWARY tylko pierwszorzędných fabryk poleca

„Spółka Kujawska” Sp. Akc. NOWY RYNEK 5.

Co niesie dzień?

WRZESIEŃ
23
WTOREK

Dziś: Tekli p. m., Linia pp. m.
Jutro: M. B. od wykupu niewol.
Wschód słońca o g. 5.47
Zachód o g. 5.58
Wsch. księżycy o g. 11.31
Zachód o g. 2.45

Spóźnienia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Wrzesień	godzina	ciśnienie powietrza w m/m 700+	temperatura w stopni. Celjusza	zachmurzenie niebo 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
18	21	58,9	16,4	2	C-0
19	7	59,1	12,0	3	SW-1
19	13	62,1	17,0	80	NW-2

Najwyższa temperatura w dniu 18 września wynosiła 21.0; najniższa wynosiła 13.3 C.

Z giełdy d. 22.9.

Dolar 5,16
Funt angielski 22,01
Frank szwajcarski (100) 97,81
Frank francuski (100) 27,82
Frank belgijski (100) 25,83
Liry włoskie (100) 22,79
Korony czeskie (100) 15,50
Korony austriackie (100.000) 7,28
4% poz. prem. n. not., 0,67. 8% poz. zł. 5,90
6% poz. ser. II A. o. 88, 6% pożycz. dol. 2,89
4 1/2% listy zastawne Tow. Kredytowego Ziemińskiego — 5% listy M. 12,89, wart. 1 gr. czyst. złot. 3 zł. 45,76 gr. Za rubla złotego płacono 2 zł. 78 gr.

Z „Polonji”. Tłumy publiczności odwiedzały wczoraj „Polonję”, przyrzekając sobie, że namówią swych bliskich i znajomych, aby ci pospieszyli zobaczyć piękny obraz „Czas Miłości” i nadprogramową „Chytrłość Nowożeńców”, wyświetlaną ostatni raz w poniedziałek d. 22 b. m. od godz. 6 wiecz.

Nowy program w „Polonji”. Dziś nowy program ze znaną i słynną artystką Marią Jacobini w przepięknym dramacie: „Wstępną Miłość”. Wszyscy, którzy chcą w świeżym powietrzu wielkiej sali podziwiać sztukę dramatyczną kino-teatralną pospieszą o godz. 6 wiecz. na 1-szy seans do „Polonji”.

Sekcja Szachowa Włocławskie go Oddziału Stowarzyszenia Urzędników państwowych podaje do wiadomości miłośnikom gry szachowej, że, wobec mającego się odbyć turnieju, zapisy na członków będą przyjmowane w środy, czwartki, piątki i soboty w lokalu S. U. P. ulica Kaliska № 1 od godziny 5 — 6 po południu.

Zwalnianie rocznika 1902. Obecnie zostaje zwolniona z szeregu nadliczbowa część rocznika 1902 z wszystkich rodzajów broni z wyjątkiem jazdy i artylerji konnej. Ta ostatnia kategoria zostanie zwolniona w końcu września.

Nowy mnożnik na październik. Na sobotnim posiedzeniu Rady

ministrów ustanowiony został nowy mnożnik do uposażeń urzędniczych za miesiąc październik, w wysokości 38 punktów.

Wystawa malarska we Włocławku. We środę dn. 24 września odbędzie się w Sali Aktowej gimnazjum państwowego męskiego Ziemi Kujawskiej o godz. 11-ej rano otwarcie wystawy malarskiej prac malarzy: p. Płonczyńskiej i p. Stępnia. Wystawa będzie trwała do dn. 28 września włącznie. Zwiedzać ją będzie można codziennie od 11-ej rano do godz. 6 ej pp. Dla młodzieży szkolnej oplata za bilet wstępny niższa. Wśród prac p. Płonczyńskiej figuruje portret znanego w naszym mieście profesora K. Wóycickiego, wizytatora szkół warszawskich i włocławskich. Portret ten jak również kilka innych prac p. Płonczyńskiej, był wystawiony w swoim czasie w Zachęcie w Warszawie. P. Stępień wystawia studia wojskowe, prace jego figurowały w tegorocznym Salonie Warszawskim. Organizatorowie wystawy mają zamiar prosić gości włoskich, którzy będą bawili w niedzielę dn. 28 września w naszym mieście, o zwiedzenie tego dnia wystawy.

Walka z przemytnictwem. Wzmagające się przemytnictwo na naszych zachodnich Kresach w ostatnich czasach w znacznym stopniu osłabło. Stało się to dzięki podjętej akcji wysiedlenia przemytników z obszaru granicznego co najmniej o 20 klm. w głąb. Z danych statystycznych np. województwa warszawskiego, posiadającego granicę z Niemcami na 80 klm. długą (powiat mławski, przasnyski) okazuje się, że po wysiedleniu 16 przemytników wypadki przemycania stały się rzadkością na tym odcinku granicznym, a ludność miejscowa przyjęła to zarządzenie z zadowoleniem. Prawo wysiedlenia przemytników oparte jest na rozporządzeniu Rady Obrony Państwa z 1920 r.

Podziękowanie. Dyrekcja gimnazjum im. Długosza składa niniejszem serdeczne podziękowanie pp. Celinie Sławińskiej, Natalji Romanowskiej, ks. prob. Kwiecińskiemu i prezesowi Odd. T-wa Krajoznawczego w Choceniu, p. inż. Popławskiemu za pomoc w zorganizowaniu odczytu n. t.: „Pomorze kaszubskie”, który wygłosił dnia 6-VIII r. b. w Choceniu uczeń kl. VIII tegoż gimnazjum Feliks Teodorowicz. Dochód przeznaczono na pomoce szkolne gimnazjum.

KRONIKA POLICYJNA.

Przylapanie na kradzieży. Przy ulicy Bednarskiej z kantorku składu węgla, od pewnego czasu ginęły pieniądze. W dniu onegdajszym został przylapany przez policję na gorącym uczynku kradzieży Gąsiorowski Pinkus lat 12, zamieszkały przy rodzicach.

W dniu 12 bm. podczas targu na Starym Rynku został

przylapany na kradzieży pieniędzy z kieszeni Drażkiewicz Kazimierz mieszkaniec m. Łodzi.

Zatrzymany koń. Nocy onegdajszej został zatrzymany koń wędający się po ulicy bez uprzęży. Po udowodnieniu, konia można odebrać.

Skonfiskowanie mięsa. Onegdaj o godzinie 5 przy ulicy Toruńskiej Nr. 6 u Józefa Oblawa policja skonfiskowała mięso pochodzące z potajemnego uboju.

Z OKOLIC.

Z Osiecin. W tych dniach za nieumiejętne obchodzenie się z końmi został pobity przez właściciela folwarku Bilno (gm. Osiecin) p. D. fornal M. Mszcząc się za otrzymane razy, fornal zadał p. D. cios widłami w piersi. Pan D. walczy ze śmiercią.

Biblioteka w Osiecinach. W dniu 19 września w Osiecinach uruchomiona została Biblioteka Imienia Tadeusza Kościuszki. Zarząd biblioteki stanowią: ks. W. Matuszewski — prezes, p. Walszewski — zastępca prezesa, p. Z. Lipińska — sekretarka, i p. W. Kabatowa — skarbniczka i bibliotekarka. Instytucja posiada już 520 tomów książek.

TELEGRAMY.

Z Ligi Narodów.

GENEWA. Stwierdzono, że w uzupełnieniu art. 12-go Statutu Ligi, jedyną wojną uprawnioną jest wspólne wystąpienie zbrojne przeciw napastnikowi lub opór przeciw napadowi.

Ustalono, że nieczłonkowie Ligi mogą przystąpić zaraz do Ligi. Jeśli przystąpią do umowy, wszystko na równi odnosi się do nich. Państwa nieprzystępujące do protokołu nadal będą wzywane wedle art. 17-go statutu do arbitrażu, a w razie odmowy uważane za napastnika, przeciw któremu idzie wspólne wystąpienie.

W tutejszych kołach niemieckich rozeszła się pogłoska, że w końcu bieżącego tygodnia Niemcy postawią kandydaturę na członka Ligi Narodów.

Delegacja Chińska otrzymała uchwaloną przez parlament chiński rezolucję, aby przedsięwzięła wielkie starania w celu zapewnienia Chinom utraczonego w roku zeszłym miejsca w Radzie Ligi Narodów. Rezolucja zaznacza w końcu, że jeżeli Chińczycy nie otrzymają miejsca w Radzie Ligi, to wystąpią zupełnie z Ligi Narodów.

Wniesiona na dzisiejszym Zgromadzeniu Ligi przez Delegację Chińską propozycja, dotycząca przyznania Chinom niestałego miejsca w Lidze, została odesłana do Komisji dla porządku dziennego.

Komisja polityczna nie przyjęła żadnej rezolucji w sprawie Gruzji, lecz ściślejszy komitet miejski wydał opinię, że państwa, które uznały zarówno Rosję sowiecką jak Gruzję, mogłyby przyczynić się do pożytkiem do zakończenia konfliktu.

Jarmark na owoce. Sekcja ogrodnicza przy Towarzystwie Okręgowym Kujawskim

urządza w dniu 7 października we Włocławku jarmark na owoce połączony z pokazem kwiatowym. Udział w jarmarku owocarskim mogą brać zarówno właściciele jak i dzierżawcy sadów. Zgłoszenia na jarmark przyjmuje biuro Towarzystwa Rolniczego we Włocławku Hotel Victoria do dnia 5-go października.

Wybuch w pałacu królewskim.

WIEDEŃ, (Ag. Wsch.) »Korost« donosi z Bukaresztu, że wskutek eksplozji spaliła się część pałacu królewskiego w Cotroczeni. Przyczyna wybuchu dotychczas nie wyjaśniona. Pożar wywołał w mieście popłoch wskutek rozpuszczanych pogłosek, że wśród ofiar pożaru znajdują się członkowie rumuńskiej rodziny królewskiej.

O wolność prasy.

TURYŃ, (P.A.T.) Kongres adwokatów włoskich umieścił w swym porządku dziennym sprawę bezwarunkowej wolności prasy.

Walki faszystów z komunistami.

PIZA, (P.A.T.) Doszło tu do starć między faszystami a komunistami. Jedną osobą została zabita, jedna odniosła rany.

Zastój w Bolszewji.

BERLIN, (Ag. Wsch.) »Dni« donoszą, że z powodu braku podróży i ładunków zawieszono ruch okrętowy w portach rosyjskich na morzu Czarnem i Azowskim.

Dwudziestogroszówki.

GDĄŃSK, PAT. Na dworzec wiański nadszedł transport, składający się ze 108 beczek, zawierających niklowe 20 groszówki dla Polski.

Stany Zjednoczone a Chiny.

LONDYN PAT. W Białym Domu oświadczone ponownie, że Rząd St. Zjednoczonych nie myśli wcale o mieszanju się do spraw chińskich. Ponieważ mienie i życie Amerykanów w Chinach jest zabezpieczone, niema powodu do podejmowania jakiegokolwiek akcji.

Włochy a Egipt.

LONDYN, PAT. Między Rzymem a Kairem nastąpiła wymiana not, utrzymanych w serdecznym tonie. Komisja dla wytyczenia linii demarkacyjnej napotyka jeszcze tylko na drobne trudności.

Powrót do Ojczyzny.

„Głos Lubelski” donosi: Z początkiem września rb. wyruszył z Chabina pociąg z repatriantami polskimi,

